

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 5 czerwca 2025 r.

Pozycja 168

POSTANOWIENIE

z dnia 5 grudnia 2024 r.

Sygn. akt Ts 314/23

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Rafał Wojciechowski

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej E.B. o zbadanie zgodności

art. 55 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, ze zm.), „którego treść uniemożliwia wniesienie pokrzywdzonej we własnym zakresie aktu oskarżenia do Sądu bezpośrednio po utrzymaniu przez Sąd w mocy postanowienia zapadłego w przedmiocie odmowy wszczęcia śledztwa”, z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 17 listopada 2023 r. (data nadania) E.B. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

1. Prokurator Prokuratury Rejonowej w Z. postanowieniem z 27 kwietnia 2023 r. (sygn. akt [...]), na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, ze zm.; dalej: k.p.k.), umorzył śledztwo w sprawie o przestępstwo z art. 155 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1950, ze zm.) wobec stwierdzenia, że brak jest znamion czynu zabronionego.

Na powyższe postanowienie skarżąca oraz jej pełnomocnik złożyli zażalenia, zaskarżając postanowienie w całości, wnosząc o jego uchylenie, przekazanie sprawy do dalszego prowadzenia oraz nadanie biegu sprawie.

Prokurator Rejonowy w Z. nie przychylił się do zażaleń i wniósł o utrzymanie zaskarżonego postanowienia w mocy.

1.1. Postanowieniem z 12 września 2023 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w Z. II Wydział Karny po rozpoznaniu zażaleń skarżącej oraz jej pełnomocnika na postanowienie proku-

ratora Prokuratury Rejonowej w Z. z 27 kwietnia 2023 r. w sprawie sygn. akt [...] o umorzeniu śledztwa, na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

2. W skardze konstytucyjnej skarżąca wskazała postanowienie Sądu Rejonowego w Z. II Wydział Karny z 12 września 2023 r. (sygn. akt [...]) jako ostateczne orzeczenie w sprawie, wskazując, że od tego postanowienia nie został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia. W skardze wniosła o stwierdzenie niezgodności art. 55 § 1 k.p.k. z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji, podnosząc, że kwestionowany przepis k.p.k. narusza zasadę praworządności i sprawiedliwości społecznej oraz prawo do sądu, ponieważ uniemożliwia pokrzywdzonemu wniesienie we własnym zakresie aktu oskarżenia do sądu na postanowienie prokuratury w przedmiocie odmowy wszczęcia śledztwa, gdy sąd utrzyma w mocy uprzednio zaskarżone postanowienie prokuratury w przedmiocie odmowy wszczęcia śledztwa. Stosownie do art. 55 § 1 k.p.k. pokrzywdzony może wnieść akt oskarżenia do sądu dopiero po powtórnym wydaniu przez prokuratora postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Trybunał Konstytucyjny dokonuje oceny spełnienia przesłanek wynikających z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz z przepisów u.o.t.p.TK, określających warunki formalne skargi konstytucyjnej. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymogów.

2. Artykuł 79 ust. 1 Konstytucji stanowi, że każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

W świetle art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem rozpoznania Trybunału Konstytucyjnego w trybie skargi konstytucyjnej może być tylko przepis, który uprzednio został zastosowany w sprawie jako podstawa prawna ostatecznego orzeczenia wydanego przez sąd lub organ administracji publicznej. Jest to wymóg bezwzględny i w tym trybie postępowania przed Trybunałem prawodawca nie przewiduje możliwości poddania kontroli jakiegokolwiek unormowania, które nie byłoby podstawą prawną orzeczenia, wydanego w sprawie skarżącego (zob. postanowienia TK z: 10 listopada 2014 r., sygn. Ts 242/14, OTK ZU nr 1/B/2015, poz. 99, 2 października 2019 r., sygn. Ts 8/18, OTK ZU B/2020, poz. 44). Doprecyzowanie art. 79 ust. 1 Konstytucji następuje w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK, który zobowiązuje skarżącego do określenia kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo obowiązkach określonych w Konstytucji i w stosunku do którego domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją.

Ze wskazanego powyżej unormowania instytucji skargi konstytucyjnej wynika dla skarżącego obowiązek wykazania, że na skutek zastosowania zakwestionowanego w skardze przepisu doszło do wydania ostatecznego rozstrzygnięcia, naruszającego jego konstytucyjne prawa lub wolności (zob. postanowienie TK z 1 grudnia 2020 r., sygn. Ts 8/20, OTK ZU B/2021, poz. 1).

Trybunał Konstytucyjny uznał, że ten podstawowy warunek dopuszczalności skargi konstytucyjnej nie został spełniony.

W rozpatrywanej sprawie Sąd Rejonowy w Z. II Wydział Karny postanowieniem z 12 września 2023 r. (sygn. akt [...]), które skarżąca wskazała jako ostateczne orzeczenie w sprawie, na podstawie art. 437 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, ze zm., dalej: k.p.k.) nie uwzględnił zażaleń skarżącej oraz jej pełnomocnika i utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w Z. z 27 kwietnia 2023 r. (sygn. akt [...]) o umorzeniu śledztwa.

W skardze konstytucyjnej skarżąca zakwestionowała natomiast art. 55 § 1 k.p.k., który reguluje procedurę samodzielnego składania aktu oskarżenia przez pokrzywdzonego. Zarzut naruszenia przysługujących jej praw konstytucyjnych oparła na argumencie pozbawienia jej prawa do wniesienia aktu oskarżenia do sądu w trybie art. 55 § 1 k.p.k. wskutek wydania przez Sąd Rejonowy w Z. II Wydział Karny postanowienia z 12 września 2023 r., tj. po utrzymaniu przez sąd w mocy zaskarżonego postanowienia wydanego przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w Z. o umorzeniu śledztwa. Rozstrzygnięcie, które skarżąca wskazała jako ostateczne orzeczenie w sprawie, dotyczyło innej kwestii, niż ta, którą uczyniła przedmiotem skargi. Analiza rozpatrywanej skargi konstytucyjnej prowadzi zatem do wniosku, że podniesione w niej zarzuty zostały sformułowane w oderwaniu od stanu faktycznego, w oparciu o który skarga została wniesiona.

W odniesieniu do powyższego Trybunał podkreśla, że skarga konstytucyjna nie może służyć inicjowaniu kontroli abstrakcyjnej, a więc niezwiązanej z konkretnym postępowaniem, w którym kwestionowana regulacja stanowiła normatywną podstawę ostatecznego orzeczenia wydanego w sprawie skarżącego. Przedmiotem zaskarżenia w skardze konstytucyjnej może być wyłącznie przepis, który zastosował sąd, rozstrzygając ostatecznie indywidualną sprawę skarżącego. Skarga konstytucyjna jest bowiem indywidualnym środkiem ochrony, inicjującym kontrolę zgodności z Konstytucją przepisów prawa, które znalazły zastosowanie w konkretnej sprawie. Niedopuszczalne jest zatem wniesienie skargi konstytucyjnej, której zarzuty nie mają żadnego związku z orzeczeniem, z którym skarżący łączy naruszenie konstytucyjnych praw (zob. postanowienia TK z: 15 listopada 2016 r., sygn. Ts 12/16, OTK ZU B/2017, poz. 203, 18 listopada 2020 r., sygn. Ts 63/20, OTK ZU B/2021, poz. 120).

Trybunał Konstytucyjny uznał, że rozpoznawana skarga konstytucyjna nie spełnia warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK.

Okoliczność ta stanowi samodzielną przesłankę odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Biorąc powyższe pod uwagę, Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia.